

SUMARI

1. [NOTÍCIES](#)
2. [PROPERES CITES](#)
3. [MATERIALS](#)

EDITORIAL

L'arribada de les vacances d'estiu marca el final de curs i convida a fer balanç de la feina realitzada i de les perspectives pel setembre. El curs 2005/06 ha estat un període de treball intens i ampli. Hem consolidat els espais que comencen a ser tradicionals: l'atenció de casos, les reunions plenàries de formació, el taller de pares. Al mateix temps hem finalitzat i presentat la primera recerca sobre la infància al dte i estem ja elaborant l'informe de la segona sobre adolescència i vincle. Tot això sense oblidar la participació regular al projecte de Carmel Amunt. Aquest butlletí dona compte de totes aquestes activitats de manera sistemàtica i la web actualitza la vida del projecte, les activitats, els documents, les adreces.

Ara tenim ja una segona web, la web jove *Paloksea*: <http://www.interxarxes.net/paloksea> adreçada als adolescents i joves i que en el seu primer mes de funcionament ja ha tingut 180 visites i 16 consultes via email. Les temàtiques que preocupen als visitants son la sexualitat i l'oci. La web també inclou informació sobre consum de tòxics, formació, conflictes.

El curs vinent ens espera un nou repte, molt important: la posta en marxa al dte del programa Salut i Escola a tots els IES. Programa coordinat entre els departaments de Salut i Educació de la Generalitat, conjuntament con el Consorci Sanitari de Barcelona que es qui ho ha de implementar a la nostra ciutat, i especialment al nostre dte. Ja hem iniciat converses amb els seus responsables per tal de coordinar les accions i optimitzar els recursos ja existents. Serà una experiència interessant que se situa en les noves perspectives de les plataformes de coordinació institucional com es la CTIC i els projectes locals com el nostre.

Ens calen nous reptes per mantenir l'esperit de innovació i invenció de l'Interxarxes, per promoure el desig de tots aquells que volen participar i fan possible amb la seva tasca quotidiana la bona marxa del projecte. Esperem que aquest sigui una nova oportunitat. Bon estiu.!!!

NOTÍCIES

Consell Assessor

El 21 d'abril es va reunir en Consell Assessor presidit per la regidora del dte, **Elsa Blasco** i amb la presència dels representants dels diferents serveis i departaments participants al projecte: Serveis Personals del dte. d'Horta-Guinardó, Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona, Departaments de Benestar Social i Família, Educació i Salut de la Generalitat de Catalunya i del Consorci Sanitari de Barcelona i de l'Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona. A la reunió es va presentar la memòria 2005 que va ser aprovada i es va establir el pressupost 2006 i la participació de cada departament. Així mateix es va informar de la preparació del II Fòrum Interxarxes i de la posta en marxa de la web *Paloksea*. Com a previsions pel proper curs 06/07 es va incidir en la coordinació del Interxarxes amb el programa Salut i Escola que s'implementarà a tots els IES del dte a partir de setembre.

Assistència: Tallers de Pares

La segona edició del **Taller de pares** es va realitzar al Centre Cívic del **Carmel** entre els mesos de febrer i de abril, i durant 7 sessions setmanals. Coordinat per **Lídia Ramírez**, psicòloga del Centre de Serveis Socials "Carmel" i amb la col·laboració de **Marcos Vázquez**, educador.

El taller es va configurar amb 7 pares (5 mares y 2 pares) procedents dels barris de Carmel, Horta i Guinardo. El contingut de les sessions va girar al voltant de allò que podríem anomenar "la deslocalització de la funció paterna". Els efectes d'aquesta deslocalització els vam percebre mitjançant allò que els pares explicaven dels seus fills: nois i noies amb edats compreses entre 12 i 16 anys, desvinculats de les institucions educatives o amb uns vincles molt fràgils, amb greus conductes additives i amb comportaments delictius.

Vam estar treballant al voltant de temes com la confiança, el compromís i el respecte, entesos no sols des de la perspectiva dels pares si no també des de allò que vam veure que els fills els demandaven com a reconeixement de la seva particularitat. Sobre tot vam dedicar molt temps a situar la desorientació, el patiment i l'angoixa del fills, moltes vegades ignorades pels propis pares.

Com a material de treball vam utilitzar el conte de José Agustín Goytisolo: "El Príncipe malo" i un *sketch* humorístic anomenat "Día del padre".

La valoració del taller va ser molt positiva. El fet de comptar amb un pare que s'anomenava "no biològic" va permetre pensar la funció paterna més del costat de la responsabilitat i del

compromís, que des de la obligatorietat i la llei. Per part dels pares, ens vam demanar la conveniència de que es facin noves edicions, i els professionals vam constatar, una vegada més, la importància que té, en aquest moment social, que els pares trobin un lloc on parlar de les seves preocupacions al voltant dels fills.

Durant l'any 2006, des de l'**EAIA Horta-Guinardó** estem portant a terme la segona edició d'un grup de "**Famílies extenses acollidores**". Es tracta de familiars -avis o oncles- que tenen delegada per la DGAIA la guarda dels menors que acullen. Totes són famílies que l'EAIA porta en seguiment també individualment.

Al grup actual estan participant 7 famílies que tenen acollits 8 menors en total. Les trobades del grup són quinzenals i es realitzen en sessions d'una hora i mitja de durada, conduïdes per dos membres de l'EAIA –una treballadora social i una psicòloga-. El grup va començar a funcionar el 26 de gener i està previst acabar el 14 de desembre.

Es tracta d'un grup educatiu i de suport on els participants tenen la possibilitat de trobar-se per compartir la seva experiència i condició d'acollidors a la vegada que aprenen del maneig i saber dels altres que estan en la mateixa situació, així com dels instruments i el coneixement dels professionals.

L'edició passada va quedar demostrada la bondat i validesa d'aquest tipus de metodologia d'intervenció – els participants també es van manifestar en aquest sentit- i enguany confiem sigui així mateix exitosa.

El grup de **treball amb famílies enfocat a la prevenció d'aspectes educatius** que dificultin l'avanç i creixement acurat dels seus fills-es, (edats entre 3 -9 anys), va tenir una durada de 8 sessions (9.2.06 – 30.3.06) i el van conduir **Teresa Abril (EAP)** i **Júlia Massip (SSAP Guinardó)**.

Hi van participar 8/9 famílies i l'assistència va ser regular i estable. L'assistència majoritària va ser de les mares, tot i que van assistir-hi dos pares.

Els mateixos participants van proposar els temes que volien treballar i en van establir l'ordre de prioritat, a partir de les seves preocupacions. Les sessions van quedar distribuïdes de la següent manera:

La primera es va destinar a la presentació, enquadrament, elecció de temes i calendari.

Els temes tractats varen ser:

- 1- Límits
- 2- Autoritat
- 3- Responsabilitat fills - autonomia
- 4- Normes/conductes
- 5- Comunicació - escolta
- 6- Emocions – afectivitat

L'última sessió es va dedicar a la recapitulació i avaluació del treball realitzat.

La valoració del taller va ser considerada interessant i positiva per part de les famílies, l'horari el van considerar adequat (18 – 19.30) i la durada curta, haurien volgut continuar algunes sessions més.

Consideren que serien necessàries més xerrades educatives i que experiències d'aquest tipus s'haurien de fer més sovint.

Els aspectes que van assenyalar com a més útils que els havia facilitat el taller van ser:

- La possibilitat de reflexionar les seves actituds envers els fills/es.
- Entendre la relació que s'estableix en el context de límits-autoritat, i que es pot mantenir l'autoritat (dir no) i mostrar afecte.

El fet de poder comptar amb el suport del Casal Infantil va facilitar que les famílies poguessin tenir la tranquil·litat de deixar els fills/es mentre estaven a les sessions. Els va permetre conèixer el recurs, el qual va ser molt ben valorat.

Com a professionals responsables del grup valorem molt positivament l'experiència, la qual ens va refermar el buit important que existeix en el treball preventiu amb les famílies en la 1ª infància.

A partir de les aportacions i treball del grup estem reflexionant i elaborant possibles propostes per treballar els aspectes educatius i preventius des dels professionals (Serveis, Escola) propiciant la implicació de les famílies.

Formació: Seminari d'Anàlisi de casos: “La presa de decisions al treball en xarxa”

El passat 28 d'abril es va realitzar al Centre Cívic de Taxonera una nova sessió del Seminari d'Anàlisi de casos amb la participació, com a convidat de **Segundo Moyano**, pedagog i educador social amb una ampla experiència com a docent i supervisor d'equips educatius.

Amb una assistència de 56 professionals de les diferents xarxes (educació, salut i atenció social) vam analitzar un cas de la zona de la Vall d'Hebron atès des de fa temps i amb participació dels professionals de l' EAIA, els SSAP i l'EAP.

El cas va ser presentat pel seu referent **Josep Ma. Elías** (pedagog EAIA) amb la participació de **Ramón Lledó** (psicopedagog EAP, que substituïa a **Àngels Pijoan**, absent per malaltia), **Encarna Medina** (psicopedagoga de l'IES Vall d'Hebron) i **José R. Ubieto** (psicòleg del CSS Vall d'Hebron) .

Aquest cas ens va permetre debatre sobre diverses problemàtiques: abusos sexuals amb infants, situacions d'assajament escolar, dificultats escolars en el pas de Primària a ESO, presa de decisions al projecte Interxarxes,...Una noia preadolescent, filla de uns pares amb greus dificultats, es criada amb la família extensa i amb un important suport de la xarxa professional. El moment de la pubertat implica un canvi de cicle i una nova problemàtica en els estudis i especialment en la relació amb els iguals on sovint es objecte de burla amb la seva col·laboració indirecta. Aquest fet suscita un debat sobre la conveniència d'un nou recurs educatiu que atengui amb més capacitat de contenció aquestes dificultats, tot i que la posició i les expectatives de la família son de continuar amb l'escolarització a l'IES.

Aquest dilema ha estat un motiu de discussió i aprofundiment en la idea de que aquest treball en xarxa no ha de fer oblidar que cada servei te unes competències i una expertesa en un àmbit específic que la resta de professionals han de conèixer i respectar per tal que la tasca comuna sigui compartida des de aquesta diferencia. La intervenció del convidat va destacar la importància de considerar el possible canvi de centre educatiu des de la singularitat del cas, apuntant a les raons particulars i les expectatives positives i de futur que s'obren amb un canvi.

Dinamització comunitària. Carmel Amunt: Barri educador

La tasca del grup de Família amb el **projecte Barri Educador** ha continuat establint-se les activitats que permetin una reflexió col·lectiva i intergeneracional sobre la temàtica del respecte i la convivència per tal de fer propostes que suposin una dinamització de la comunitat al voltant d'aquests temes.

S'han format nombrosos grups de totes les edats que han començat a abordar aquest tema en la perspectiva de fer propostes operatives.

Tal com s'havia previst es va celebrar, amb força participació dels professionals de salut, la Setmana de Salut al carrer, coordinada per Carmel Amunt.

RECERCA: Adolescència i Vincle GRAV (Grup de Recerca sobre Adolescència i Vincle)

Des del mes de setembre estem realitzant aquesta recerca amb la participació de professionals de diferents serveis i amb l'objectiu general de millorar les estratègies de vinculació dels adolescents als serveis de salut, educació, lleure i atenció social.

Hem finalitzat l' estudi de camp, dut a terme per **Sara Alonso**, doctora en Antropologia i també les reunions amb tots els alumnes de l'ESO dels IES Vall d'Hebron, l'IES Francisco de Goya i joves del Centre Obert ADSIS. Aquestes reunions van ser coordinades pels educadors socials i membres del GRAV: **Brígida Ceballos** (CSS Vall d'Hebron), **Carles Rovira** (Educador APC), **Gemma Parraga** (CSS Guinardó), **Jokiñe Miranda** (ADSI), **Laura Reinoso** (CSS Carmel), **Maite Pereira** (CSS Vall d'Hebron), **Marga Fdez de Alba** (Educadora APC) i **Neus Sitjà** (CSS Horta), Disposem d'uns 450 qüestionaris que estem analitzant i els primers resultats d'aquesta recerca s'oferiren al II Fòrum Interxarxes a celebrar a la tardor.

Paral·lelament hem posat en marxa una web jove: *Paloksea*, àmpliament difosa a tots el dte que pretén ser una eina de vincle amb les adolescents per tal de donar respostes a problemàtiques diverses (sexualitat, drogues, formació, conflictes, oci i lleure,..). després d'un mes de funcionament tenim ja unes primeres dades: 180 visites i 16 consultes directes (via email) de les quals 10 fan referència a sexualitat, 5 a oci i lleure i 1 a formació.

II Seminari sobre Trastorns de Conducta en nens i adolescents

El passat 2 de juny es va realitzar al Centre Cívic Taxonera i dirigit per **Francesc Vilà** psicòleg clínic i psicoanalista, director del Consell Social de la Fundació Cassià i Just, i **Rosa Ma. Miró**, pedagoga i especialista en atenció educativa a nens amb dificultats, el II Seminari sobre Trastorns de Conducta.

Amb una assistència de 65 professionals de les diferents xarxes (educació, salut i atenció social) vam centrar-nos en les estratègies d'intervenció. Les intervencions dels ponents van estar acompanyades de l'exposició d'un cas presentat per **Gemma Parraga** (CSS Guinardó). L'experiència dels docents i la seva claredat expositiva van ser molt importants per transmetre els elements clau d'aquesta problemàtica que barreja aspectes sociofamiliars, educatius i clínics, la qual cosa en obliga a pensar aquests subjectes en una perspectiva interdisciplinària i amb un enfocament de treball en xarxa.

Difusió : Jornada de la CTIC

El proper 11 de juliol està prevista una Jornada de la CTIC amb participació de tots els projectes endegats a tot Catalunya. Aquesta trobada, presidida pel Secretari de Famílies i

d'Infància te com a finalitat establir un espai d'intercanvi d'experiències i de models, per a definir les propostes de futur i directrius de treball a desenvolupar durant el 2006-2007.

La inclusió de les CTIC a les bases de la Llei d'Infància de Catalunya, com a òrgan de coordinació interinstitucional d'actuacions adreçades a la infància i a l'adolescència, i el desplegament que això comporta de CTIC per tot el territori, fa encara més necessària la realització d'aquesta jornada.

Interxarxes serà representat pel seu coordinador i per altres membres del comitè tècnic: **Ma Àngels Albertos (SSPP), Marta Dot (CSMIJ), Eulàlia Miró (CSMIJ) i Ma. Lluïsa Pérez (EAP).**

Al Seminari d'estiu 2006 dels equips de Salut Comunitària, organitzat per la Agència de Salut Pública de Barcelona es va fer una presentació del projecte, el 22 de juny, a càrrec de **Isabel Ustrell** (infermera Salut Comunitària d'Horta-Guinardó) i del coordinador del projecte.

El 28 de Juny, dins de la primera Jornada de la xarxa de Cervelló i Vallirana es va fer una presentació del projecte a càrrec del coordinador del projecte.

PROPERES CITES

- ✓ **Plenària : 29 setembre (9.15-12.30 h) al Centre Cívic Taxonera**
- ✓ **II Fòrum Interxarxes: "Adolescència i Vincle".
27 octubre (9.30-14.30 h)
a la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé. c/Murtra , 135**
- ✓ **Plenària : 24 novembre (9.15-12.30 h). Lloc a confirmar**

MATERIALS

“PROYECTO INTERXARXES. Una forma de trabajo intersectorial”*

Teresa Abril

EAP Horta-Guinardó

Miembro del Comité Técnico del Proyecto Interxarxes.

Con el Proyecto Interxarxes pretendemos implementar una red de coordinación regular y estable entre los servicios de educación, salud y atención social públicos y privados destinados a la atención de la infancia y adolescencia (0-18) en el distrito de Horta - Guinardó de Barcelona.

INICIOS

El proyecto comienza en octubre del año 2000 cuando los profesionales de diferentes servicios (Equipo de Asesoramiento Psicopedagógico, Servicios Sociales, Centro de Salud Mental Infantil i Juvenil, Equipo de Atención a la Infancia...) detectamos no intervención, duplicidades, falta de criterios comunes... en la atención a familias que presentaban una problemática compleja y que estaban siendo atendidas desde varios de estos servicios.

Estaban funcionando ya distintos canales de coordinación como: las Comisiones Sociales en las escuelas, el seguimiento de casos entre el EAP, CSMIJ,¹ Servicios Sociales... pero observábamos que existía desconocimiento de las funciones y de las posibilidades de intervención de cada Servicio.

Esto nos llevó a replantear la intervención que estábamos realizando, especialmente con las familias que presentaban una mayor problemática.

Tras contrastar con otros profesionales que habían empezado distintas experiencias de trabajo en red, llegamos a elaborar nuestro proyecto de intervención.

CONCEPTOS

Entendemos el trabajo en red como la colaboración que dos o más profesionales establecen, a partir de la atención de un caso común, pero con la condición que este forme parte de un plan general, que en nuestro caso, es el propio proyecto “Interxarxes”.

¹ EAP (Equipos de Asesoramiento Psicopedagógico – Consorcio de Educación de Barcelona)

La intervención con familias que presentan una situación de vulnerabilidad y riesgo social requiere ser abordada desde una visión global porque no hay soluciones simples ni individuales, sino construidas con la ayuda de diferentes puntos de vista y personas.

En este sentido, entendemos que los casos se construyen a través de:

- la producción colectiva de conocimiento
- la aportación de las diferentes disciplinas (sociales, clínicas, educativas, jurídicas...)
- la participación y corresponsabilidad como posición ética en el trabajo con las familias

METODOLOGIA

Cualquier profesional de los servicios públicos del distrito que detecte un caso susceptible de ser derivado al proyecto puede proponerlo al resto de profesionales implicados en el mismo.

Para ser incluido en el proyecto, este debe cumplir ciertos requisitos: que intervengan un mínimo de tres servicios, que la familia presente una problemática compleja pero muestre disposición (aunque sea mínima) para la intervención. También se tiene en cuenta el hecho de contemplar todas las edades así como los diferentes barrios del distrito.

Una vez hecha la propuesta y formalizado el acuerdo con el resto de profesionales implicados, aquella es comunicada formalmente, al coordinador del proyecto, a través de protocolos establecidos.

Una vez incluida la propuesta dentro del proyecto, se elabora un plan de trabajo, se acuerda el referente y se establece el proceso de seguimiento y de evaluación.

OBJETIVOS:

El proyecto Interxarxes se estructura en torno a 4 ejes de actuación que se interrelacionan y se retroalimentan entre sí, y de los cuales se desprenden los objetivos del mismo.

- OBJETIVOS:**
- Mejorar la calidad de la intervención de los servicios
 - Aumentar el conocimiento de la realidad de la Infancia y Adolescencia en el territorio
 - Aumentar el aprendizaje de los profesionales sobre el trabajo en red.
 - Formular propuestas relacionadas con la creación y/o mejora de los recursos existentes.

1. En relación a la asistencia nos planteamos la atención anual a 50 menores. Contemplamos también la intervención grupal, realizando talleres dirigidos a familias con el objetivo de tratar temas que les preocupan sobre la educación de sus hijos.

Si bien la mejora de la calidad asistencial, es el **objetivo base del proyecto**, este no sería posible sin incluir los otros ejes.

2. Un mayor conocimiento de la realidad de la población del distrito nos aporta datos para mejorar nuestra intervención. El proyecto contempla la realización permanente de investigaciones aplicadas tanto a la realidad de la infancia y de las familias como a los procesos de coordinación.

Hemos finalizado ya el estudio sobre “La infancia y la familia en el distrito de Horta-Guinardó” con la colaboración del Instituto de Infancia y Mundo Urbano.

Este curso (2005/06) hemos iniciado otro estudio sobre “Adolescència y Vínculo”.

3. Otro de los aspectos fundamentales previstos en el proyecto es su vertiente formativa. Proporciona a los profesionales espacios de encuentro para compartir y producir conocimientos y además facilita el aprendizaje de trabajo en red.

En este apartado contemplamos diferentes actividades de formación que se van generando en función de las necesidades derivadas de nuestra propia actuación.

Desde el inicio del proyecto se realizan dos seminarios:

- **análisis de casos:** los profesionales del proyecto podemos solicitar el análisis conjunto de alguno de los casos con la colaboración de un experto externo para mejorar y avanzar en la intervención

- **actualización de Servicios:** este seminario se realiza para incrementar el conocimiento mutuo y ajustar las expectativas de los profesionales de los diferentes servicios (límites y posibilidades). Incluye servicios públicos y privados que participan en el proyecto.

También se contempla la posibilidad de realizar seminarios puntuales para profundizar en temas que generan preocupación o que están relacionados con la metodología del trabajo en red. Hasta el momento hemos realizado uno sobre técnicas grupales y otro sobre trastornos de conducta en niños y adolescentes.

Dentro del mismo apartado contemplamos la realización bianual de una jornada abierta a todos los profesionales del distrito con ponencias y debates sobre temas de actualidad, sobre el propio proyecto y el trabajo en red.

4. La dimensión comunitaria da sentido global al proyecto ya que, por un lado, promueve la participación y la corresponsabilidad de los ciudadanos y por otro, nos permite formular propuestas para optimizar los recursos ya existentes.

Actualmente se participa en las comisiones sectoriales de trabajo y en la comisión coordinadora del proyecto de dinamización comunitaria del barrio del Carmel, que realiza la Asociación Carmel Amunt.

ORGANIZACIÓN

Contamos con el apoyo de las diferentes administraciones: Generalitat de Catalunya, Ayuntamiento de Barcelona y Diputación de Barcelona.

El proyecto consta de 3 ámbitos o niveles de intervención:

INSTITUCIONAL: Formado por el Consejo Asesor, asegura el apoyo de las Instituciones y/o departamentos implicados, aprueba la memoria anual y estudia las propuestas realizadas.

TÉCNICO: Formado por el Comité Técnico, Comisión Plenaria y Equipo de Caso. Implementa el proyecto, realiza la memoria anual. Coordinado por el responsable/coordinador general del proyecto. Se organiza en equipos de caso y establece protocolos de actuación.

ADMINISTRATIVO: asegura la infraestructura mínima para el funcionamiento del proyecto. Contempla recursos humanos, materiales y económicos.

PARA FINALIZAR

El trabajo en red es un interesante método de trabajo no exento de dificultades para su implementación. Partiendo de nuestra experiencia, consideramos que solo es sostenible si se cuenta con un proyecto que lo ampare.

Para nosotros ha sido fundamental contar con el apoyo (humano y material) de las diferentes administraciones y con el liderazgo del coordinador que lo impulsa.

Otros aspectos que valoramos positivamente son: el crecimiento profesional que aporta el proyecto a través de las distintas propuestas de formación y el aumento de la motivación e implicación de los profesionales, a medida que se comprueban sus resultados.

*** Article publicat a la Revista *AULA* (Innovación Educativa) núm. 152 - junio 2006**